

OPINIA PUBLICĂ EUROPEANĂ ȘI MARILE VICTORII DE LA MĂRĂȘTI, MĂRĂȘEȘTI ȘI OITUZ

Ionuț Andrei

Resume: Les grandes victoires de Mărăști, Mărășești et Oituz obtenues de l'armée roumaine en aout 1917 sur le front de Moldova ont eu une grande importance parce qu'elles ont sauvé l'existence de l'état Roumanie et ont arrêté l'attaque de l'armée Allemande dont l'objectif était l'élimination de la Roumanie de la guerre et l'avancement vers les principaux points stratégiques russes de la Mer Noire.

Obtenues dans une circonstance difficile pour l'armée roumaine, les victoires sur le front de Moldova ont eu un grand écho dans l'opinion publique nationale et internationale. Des personnalités du moment comme Georges Clemenceau, Raymond Poincaré, Woodrow Wilson, Lloyd George ont fait l'éloge de l'héroïsme des soldats roumains.

Aussi les grands journaux du monde ont fait connu dans l'opinion publique internationale le courage des soldats roumains.

*

* *

Se împlinesc 90 de ani de la marile victorii obținute de armata română pe frontul din Moldova în august 1917 și faptele de vitejie săvârșite de soldații români au rămas vi în conștiința neamului românesc, alături de alte momente de sacrificiu precum: Posada, Rovine, Războieni, Călugăreni, Plevna, etc.

Intrarea României în focul Primului Război Mondial s-a făcut pe fondul dorinței neamului românesc de a trăi într-un stat național unitar. Un prim pas fusese făcut în anul 1859 când Moldova și Țara Românească s-au unit punând Europa în fața faptului împlinit prin dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza la 24 ianuarie 1859. Au urmat acestui moment de referință din istoria noastră, aducerea prințului străin și obținerea independenței de stat în anul 1877, obținută cu prețul unor mari sacrificii și amintesc aici faptele de arme săvârșite de soldații români la Plevna. Pasul decisiv în îndeplinirea idealului de națiune unită a românilor a fost făcut la doi ani după izbucnirea primei mari conflagrații europene, prin intrarea României în război.

În anul 1916, în urma Consiliului de Coroană din 14/ 27 august, ținut la Palatul Cotroceni, unde s-a desfășurat o dezbatere dramatică, situată, prin măreția ei, la înălțimea momentului istoric, între P.P. Carp și regele Ferdinand în urma căreia s-a hotărât intrarea României în război de partea Antantei. La baza acestei decizii a stat dorința națiunii române de a-și desăvârși unitatea statală și presiunea opiniei publice favorabilă curentului antantofil.

Intrată în focul marelui război, armata română, complet nepregătită pentru a face față mașinii de război germane a suferit pe parcursul anului 1916 mari

pierderi materiale și umane, fiind nevoită în cele din urmă să părăsească capitala și să se retragă în Moldova.

La începutul anului 1917 în condiții deosebit de grele, beneficiind de sprijinul aliaților care au trimis în Moldova o misiune militară condusă de generalul Henri Berthelot, armata română a fost reorganizată întărindu-i-se simțitor capacitatea combativă. Astfel în cadrul planului de operațiuni generale ale aliaților, armatelor româno-ruse din Moldova le-a fost atribuită sarcina de a trece la ofensivă pentru a atrage pe acest front cât mai multe forțe inamice și a ușura, astfel, reușita loviturii principale, care urma să se dea pe frontul de vest. Concomitent, coaliția puterilor centrale plănuia o ofensivă de amploare în Moldova urmărindu-se nimicirea forțelor ruso-române și scoaterea României din război, printr-o ofensivă concentrică a două grupuri de armate, unul, comandat de Mackensen, în zona Nămolosa, altul comandat de Gerock, în zona Oituzului. Potrivit planului trupele române urmau să fie prinse într-un uriaș clește, nimicite, iar Moldova ocupată.¹ Rezistența eroică a românilor a spulberat însă acest plan .

Sucesiunea în timp a acțiunilor militare din vara anului 1917 a generat trei operații , prima a Armatei a 2-a română în zona Mărăști, cunoscută și sub denumirea de Bătălia de la Mărăști; operațiile de apărare ale Armatei 1-a române din zona Mărășești și a aripii drepte a Armatei a 2-a în zona Oituz, cunoscute sub denumirea de Bătălia de la Mărășești și Bătălia de la Oituz.² În urma acestor bătălii, înaintarea trupelor germane conduse de feldmareșalul von Mackensen a fost oprită și zdrobită de români. Armata română făcând încă o dovadă a înaltelor sale virtuți militare.

Victoriile de pe frontul românesc, salutate de înalte personalități aliate, au avut importante consecințe de ordin general ; au stăvilat una din cele mai puternice ofensive pe frontul de Est și facilitând în acest fel reușita loviturii principale dată de armatele coaliției Antantei pe frontul de vest. Potrivit aprecierilor istoricului englez Setton- Wattson „, românii l-au împiedicat pe Mackensen să ocupe Odessa și pe Leopold de Bavaria Moscova”³

Obținute cu prețul unor mari sacrificii și avându-se în vedere importanța strategică pentru aliați, victoriile obținute de armata română în august 1917, au trezit un ecou puternic în cadrul opiniei publice internaționale. Personalități ale acelor vremuri au elogiât eroismul soldaților români .

Astfel, din palatul Elisee, Președintele Republicii Franceze – principalul aliat al României pe parcursul războiului – Raymond Poincare, trimitea la Iași următoarea telegramă: „, Am asistat cu emoție la o manifestație grandioasă în cursul căreia drapelul lui Ștefan cel Mare a fost predat în mod solemn ministrului Majestății Voastre în fața unui public entuziast, interpret fidel al poporului francez.

¹ *** , *Istoria românilor*, vol VIII, Editura Științifică, București, 2003, p. 507.

² *Ibidem*

³ *** , *România în relațiile internaționale*, Editura Junimea, Iași, 1980, p. 422.

Ecoul izbânzilor cucerite de vitezele trupe românești a făcut să tresalte cu bucurie inima mulțimii care se îngrămădea la această ceremonie.”⁴

O altă telegramă de admirație venea din partea președintelui Consiliului de Miniștri al Franței, Georges Clemenceau în care se spunea: „Franța salută națiunea română sora sa curajoasă, care a arătat, în mijlocul greutăților de acum, cele mai eroice virtuți.”⁵

Șeful misiunii militare franceze în România, generalul Berthelot, remarca „bravura ofițerilor și soldaților români, care atrag în acest moment admirația tuturor armatelor aliate și căroră chiar dușmanii le aduc omagiile lor”.⁶

Din Marea Britanie, regele George al V-lea a trimis regelui Ferdinand I întreaga înțelegere și simpatie a poporului britanic. „Sunt convins că hotărârea și curajul de care ați dat dovadă într-un mod atât de strălucit vă vor da posibilitatea să țineți piept încercărilor dușmanului comun.”⁷ Deasemeni premierul britanic Lloyd George, exprimând admirația poporului britanic pentru bravura armatei române scria: „Reclădirea armatei române și rezistența eroică de neclintit pe care o opune acum dușmanului, în condiții excepțional de grele, constituie un magnific exemplu despre forța pe care o inspiră libertatea unui popor liber.”⁸

De dincolo de Atlantic, președintele Woodrow Wilson a adresat regelui Ferdinand un mesaj grăitor: „Cetățenii Statelor Unite au urmărit cu sentimente de cea mai caldă simpatie și admirație lupta curajoasă a Majestății Voastre și a poporului român pentru a feri de dominația militarismului german integritatea țării și libertatea națională.”⁹ Aprecieri favorabile au fost făcute și de autoritățile militare, generalul John Pershing, comandant al Corpului expediționar din Europa, comunica: „admir splendidul eroism al armatei române care a apărat cu îndărijire pământul patriei”.¹⁰

Victoriile armatei române de pe frontul din Moldova nu au fost trecute cu vederea nici de către marile cotidiene ale vremii. Ziare de prestigiu din întreaga lume au adus la cunoștința cititorilor faptele de arme ale soldaților români, făcând în acest mod cunoscută cauza pentru care soldații români s-au jertfit pe frontul din Moldova.

Astfel în Franța prestigiosul cotidian „Le Temps” sublinia la 29 iulie că „poporul român a rezistat de-a lungul secolelor la toate măsurile de distrugere care se pot abate asupra unei familii umane. Energic și inteligent, legat de pământul lui

⁴ Apud. Augustin Deac, *Luptele din vara anului 1917 în aprecierea contemporanilor*, în Revista de istorie, nr.7, anul 1977, Editura Academiei R.S.R.p.1216.

⁵ C. Botoran, I. Calafeteanu, E. Campus, V. Moisuț, *România și Conferința de pace de la Paris (1918-1919)*, Editura Dacia, Cluj- Napoca 1983.p.37

⁶ *Ibidem*.

⁷ *** , *Istoria militară a poporului român*, vol V, Editura Militară, 1988, p.640.

⁸ C. Botoran, I. Calafeteanu, E. Campus, V. Moisuț, *România și Conferința de pace de la Paris. (1918-1920)*, p.36

⁹ *** , *1918 la români. Desăvârșirea unității naționale - stăruințele a poporului român. Documente externe (1979-1918)*, vol II, București 1980, p.1053.

¹⁰ *Ibidem*

și crescând neîncetat ca număr, el a văzut plecând rând pe rând pe năvălitorii cei mai semeți... Armata română care s-a organizat în grabă, cu greutatea incalculabile, a relevat resurse de rezistență și inițiativă pe care poporul român le dovedește în clipele cele mai grele. Își închipuie germanii că vor face un calcul abil îngropând acest popor într-un mormânt ?”¹¹

Redacția ziarului de largă circulație „Le Figaro” declara, la rândul ei, că rezistența prietenilor noștri de la Dunăre în această încercare nu are multe precedente...¹² Deasemenea ziarul „Le Gaulois” consemna în coloanele sale că „Românii continuă a încânta cu o încredere desăvârșită în succes. Fără ca acest curaj să ne surprindă, noi aducem salutul nostru forțelor române, care sunt adevărați eroi.” În „Le petit journal”, Pichon aducea „omagiile sale muncii formidabile care a avut ca urmare reconstituirea armatei române”. Și adaugă „Aliații români merită toată cinstea și toate laudele”¹³

Ziarul englez „Times” în cuvinte pline de admirație nota: „Apărarea frontului de la Mărășești, la nord de Focșani, a fost cel mai important fapt de arme pe care l-au făcut românii vreodată și n-a fost întrecut nici de eroismul belgienilor, nici de eroismul sârbilor...românii s-au bătut cu un eroism care este mai presus de orice laudă. Soldații germani au fost așa de violent atacați, încât aruncau armele pentru a fugi mai iute sau pentru a fi făcuți prizonieri. Această înfrângere este lovitura cea mai importantă ce au primit germanii în Orientul european. Românii au luptat cu o tenacitate extraordinară”¹⁴

Același ziar în numărul său din 30 august 1917 aprecia deosebit de elogios faptele de bravură ale armatei și poporului român : „Marea bătălie care durează de trei săptămâni pe fronturile de sud și sud est ale Moldovei este una din cele mai sângeroase ale acestui război... Trupele Armatei I-a și Armatei a II-a române au dovedit o capacitate combativă care a stârnit admirația tuturor ofițerilor străini. Comunicatele germane vorbesc de 14 contraatacuri române în același punct, într-o singură zi ...Germanii atacă în mase compacte ca pe Yser. Într-un sat unde românii au contraatacat s-au găsit 2500 trupuri germane... Tinerii ofițeri români, abia ieșiți din școală, se disting prin curajul lor nestăpânit... Moralul trupelor este mai presus de orice laudă. Răniții n-au decât o singură dorință: să se vindece repede spre a se reîntoarce pe front... Printre militari ca și printre civili, spiritul de sacrificiu și devotamentul pentru o cauză națională sunt tot mai puternice. Este remarcabil bunul simț al acestor soldați țărani, care explică în fraze simple și frumoase necesitatea absolută...de a lupta până la ultimul om pentru eliberarea fraților lor subjugăți”¹⁵.

¹¹ Apud, Augustin Deac, *Luptele din vara anului...*, în Revista de istorie, nr 7, anul 1977, p.1219.

¹² *Ibidem*

¹³ *Ibidem*. p. 1220

¹⁴ Constantin Botoran, Ovidiu Matichescu, *Documente străine despre lupta poporului român pentru fâurirea statului național unitar*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980, p.164

¹⁵ *Ibidem*. p.167

Un alt ziar englez, „Morning Post” remarca că „armata română nici nu s-a clintit măcar în fața dezastrului din Galiția. Ea din contra a luat ofensiva pe frontul românesc respingând cu vitejie toate atacurile germanilor... Eroismul trupelor române a fost cu atât mai măreț cu cât lupta se dădea în condițiuni cu totul defavorabile și descurajatoare...Ofensiva română constituie un miracol de răbdare și de curaj, foarte rar întâlnită de cineva în acest război”¹⁶

Ziarul “Daily Chronicle”, sub titlul : „*O Românie eroică*” aprecia: ”...Dacă ai fi spus, a doua zi după căderea Bucureștiului că acești oameni vor birui armata lui Mackensen ai fi fost luat drept un poet ... și cu toate acestea, lucru s-a întâmplat. Așa a fost. Armata reconstituită a româniei a salvat frontul de vest. Planul germanilor era , fără îndoială, să străpungă armata română de la sud la nord și de la vest la est și să ajungă la Odessa. Era limpede că nu a fost numai în scop de defensivă, ci un plan de trecere , pentru că Mackensen a adunat în punctul acela 10 divizii germane. De altminteri, s-a găsit asupra garnizoanelor , asupra soldaților și ofițerilor morți, ordine cu etapele spre Iași. În ciuda violențelor atacurilor lor, pe care le dădeau de 5-6 ori pe zi, germanii nu au putut înainta”¹⁷

Într-un alt număr al aceluiaș ziar, făcând un istoric al războiului României, „război cu scopul de a elibera pe cele trei și jumătate milioane de români din Austro-Ungaria de sub o dominație tiranică, scop față de care „trebuie să întrunească toate simpatiile noastre” comenta: „Cine ar putea să uite armatei române strălucita trecere a Carpaților, în prima lună a cooperării sale și într-un timp care de altminteri era destul de critic pentru aliați și în special pentru ruși. Retragerea precum și pierdere succesivă a unei părți din teritoriul Munteniei este datorită unor cauze asupra cărora ea nu putea avea niciun control și pe care nicio prevedere din partea României nu le-ar fi putut înlătura. Acum România se bate din nou cu avantajile unei pregătiri de 9 luni ... Regele României, Guvernul și poporul său prin politica lor, precum și prin eroismul de care au dat dovadă pe câmpul de luptă, au câștigat dreptul de a împărții cu puterile aliate toate onorurile și avantajile războiului.toți englezii nădăjduiesc să strângă cât mai mult relațiunile cu poporul român și cu țara românească reîntregită, adică cu România Mare”¹⁸

Articole pline de entuziasm, de elogiu a vitejilor noștri soldați precum și de recunoaștere a însemnătății bătăliilor de la Mărăști, Mărășești și Oituz au mai publicat și alte ziare britanice precum: „Morning”, „Daily Telegraph”, „Liverpool Daily”, etc.

Prestigioasa publicație italiană “Corriere Della Sera” scria despre importanța bătăliilor de la Mărășești: “Armata română, admirabil organizată și inspirată de cel mai puternic spirit războinic și patriotic și despre care a dat atâtea probe, a avut un rol important. Din punctul de vedere moral, armata română stă astăzi alături de puternicele armate aliate din Occident”¹⁹

¹⁶ Apud. Augustin Deac, *Luptele din vara anului 1917...*

¹⁷ Ibidem, p. 12222.

¹⁸ *Ibidem*

¹⁹ Constantin Botoran, Ovidiu Matichescu, *Op cit.* p.148

Luptele de la Mărășești se înscriau ca cele mai însemnate bătălii dintoate cele care se desfășurau în acest moment pe toate fronturile războiului mondial. Acestea sunt înseși cuvintele ofițerilor străini care au asistat la ele, relatate de ziarele daneze „Berlinske Tidende” și „National Tidende”.

Și în tabăra Puterilor Centrale ecoul însemnatelor victorii românești a fost resimțit cu putere. “Luptele care au avut loc de la 7 la 9 august au dovedit că toate apercierile și speranțele că rușii și românii s-ar putea retrage fără mare rezistență sau că ei s-ar lăsa făcuți prizonieri a fost o gravă eroare”.²⁰, se specifica într-un raport al comandamentului Armatei a 9-a germane. Amintirea înfrângerilor suferite de trupele austro-ungare va fi atât de vie, încât feldmareșalul August von Mackensen – socotit cel mai eficient soldat al Reich-ului în Europa de răsărit - nu va ezita la începutul anului 1918 să atragă atenția oamenilor politici asupra riscurilor pe care le presupune lansarea unei noi ofensive dincolo de Siret. „Armata română era stabilită în munți pe poziții puternic fortificate cu o numeroasă artilerie ...Mărășești, ultima bătălie, echivala pentru români cu o victorie foarte clară.” Generalul von Blume înregistră în “Nord- Deutsch Alllgemeine Zeitung” că “trupele române reorganizate par a răspunde tuturor așteptărilor”²¹ Altă publicație germană aprecia : “Comandamentul român putea să privească cu mulțumire la cele din urmă succese ale trupelor sale, care purtaseră greutatea principală a luptelor.” „Fremden Blatt” specifica, la rândul său, că „dușmanul se bate bine. Puterea de rezistență a rușilor s-a întărit. Aceea a românilor nu are nevoie de așa ceva. De la catastrofa anului 1916 ea n-a fost înfrântă niciodată.”²²

Din cele pe care l-am prezentat în această lucrare, am dorit să evidențiez faptul că opinia publică din străinătate, a apreciat la justa lor valoare, marile sacrificii pe care românii le-au făcut în luptele din vara anului 1917 și care au ocupat un loc important în obținerea victoriei finale asupra Puterilor Centrale și nu în ultim rând la înfăptuirea României Mari, idealul pentru care s-au bătut românii pe parcursul marelui război.

²⁰ Apud, ***, *Istoria militară a poporului român*, volV, p.643

²¹ *Ibidem*

²² *Ibidem*.